
David Wendelin **Služebné kněžství jako pomáhající profese**

Posudek vedoucího diplomní práce

Máme před sebou druhý pokus kol. Wendelina o zpracování diplomní práce na téma kněžství jakožto pomáhající profese. Z obsahu práce i z jeho úsilí se s tématem vypořádat je zřejmé, že toto téma je pro něho osobně významné. To by možná samo o sobě bylo málo pro diplomní práci. Ono však objektivně ve vývoji posledních letech se téma kněžství jako pomáhající profese stává aktuálním i u nás. Při mapování tohoto tématu jde zejména o to, aby se nevytratily kontury jednotlivých profesí s jejich specifiky. V prvním přiblížení k tématu se zdálo, že autor práce nechal kněžství až možná příliš zahrnout či splynout s ostatními pomáhajícími profesemi, takže specifický charakter svátostného kněžství se poněkud ztrácel. V současném pojednání vychází autor opět od ideje pomáhající profese, čili probírá to, co má kněžství s jinými pomáhajícími profesemi společného. Jeho přístup shledávám jako docela osobní, a to v pozitivním slova smyslu. Jde o „nasvícení“ tématu z různých stran, které ne vždycky spolu plynule souvisí, ale doplňují se, takže v úhrnu přece jen dostáváme určitý, možná poněkud mozaikovitý, nicméně však přehlednatelný a docela plastický obraz pomáhající profese (a tedy i kněžství pojatého jako jedna z nich). Autor – se znalostí dostupné psychologické a psychoterapeutické literatury – se zabývá různými aspekty poskytování pomoci, kterou chápe jako proces, jenž má svá pravidla a dynamiku a jakožto subjektivnímu prožívání probíhající fenomén vyžaduje též vnější kontrolu a pomoc v podobě supervize.

Pisatel se věnuje osobnosti žadatele o pomoc (subjektu pomoci), zaměřuje pozornost ke krizím duchovního života, kde se nejspíše pomoc ze strany kněze a jiného příslušníka pomáhajících profesí setkává. Zabývá se také úskalími vztahu mezi pomáhajícím a subjektem pomoci, riziky překročení hranice intimity, pokušením moci, rozmanitými podobami nesymetrického vztahu mezi oběma jedinci pomáhajícího procesu včetně vztahu mezi knězem a věřícím v situaci ve vztahu např. ke svátosti smíření. Tématem úvah se stává též problém agresivity, vyhoření, frustrace.

Ve zvláštním oddíle práce se autor věnuje psychoterapii jako formě péče o duši a její souvislosti s hodnotovou orientací. Poukazuje na jistou analogii mezi psychoterapií a duchovní pomocí. Zamýšlí se nad ukazateli, které naznačují i potřebu jiné než duchovní pomoci. Zabývá se na specifické prostředky kněžské pomoci, především svátosti a život v církevním společenství. Někde tu jsou patrné jisté formulační neobratnosti, souvisící s tím, že se autor pohybuje na pomezí více oborů (např. str. 37 „poslech“ místo „vyslechnutí“ či „naslouchání“, „psychoterapeuticky invazivní prostředky“, na str. 38 „psychologické upravování narušené činnosti psychogenními poruchami“ – zřejmě by mělo být: „upravování činnosti narušené psychogenními poruchami“. Zároveň ale i v těchto partiích nacházíme postřehy a formulace jdoucí zřejmě k podstatě věci a vystihující specifika pomoci poskytované knězem, např. na str. 38: psychoterapeutické působení míří na poruchu, nemoc, duchovní pomoc pak působí na poruchu nepřímo skrze duchovní a svátostný život. Kněz pomáhá dosáhnout vyšší kvality chápání a prožívání víry, podporou života v posvěcující milosti v osobním kontaktu s Ježíšem i ve svátostech. To vše může

podpořit stabilitu osobního života. Specifickým úkolem kněžství může být i „rozlišování duchů“.

Zvláštní kapitola je věnována problematice krize a viny a jejího překonání i v duchovním životě cestou vyznání, odčinění, odpuštění a pokání.

V této verzi práce zdá se být nově a přínosně propracována kapitola o specifických rysech svátostného kněžství, která v minulém zpracování přišla poněkud zkrátka. Autor ukazuje vývoj pojetí kněžství na pozadí Starého a Nového Zákona a v pozdějším vývoji Církve. Vytýčuje rozdíly mezi kněžstvím obecným a svátostným. Dokládá charakter svátostného kněžství studiem církevních dokumentů, zejména II. Vatikánského koncilu. Zabývá se úlohou laiků v návaznosti na poslání kněží.

Ke konci ještě nabízí autor přehled či pojetí pomáhajících profesí, jež vidí jednak v horizontální (pozemské) rovině, jedna k v duchovní (vertikální) dimenzi. Vychází z pohledu člověka jako vícevrstevné bytosti s tělesnou, duševní, sociální a duchovní složkou, jež mají žít a rozvíjet se v souladu (homeostáze), kde právě těžiště kněze je v oblasti duchovní, ovšem integrované s ostatními složkami člověka.

Autor pak uvádí přehled prostředí uvnitř i vně Církve, kde se kněz se svými specifickými možnostmi může v pomoci člověku uplatnit. Naznačuje i možná úskalí. Na závěr pak v přehledu vytyčuje podobnosti a odlišnosti jednotlivých pomáhajících profesí.

Jsem přesvědčen, že tentokrát se autor svého úkolu zhostil o třídu lépe. Ve svém pojednání daleko vyváženěji shledává obraz kněžské profese v jeho jednotlivých, přitom však podstatných aspektech. Mám za to, že prokázal schopnost pracovat samostatně s literaturou a že práce ve svém výsledku dosáhla podoby, jež splňuje nároky kladené na práci diplomní a může se stát předmětem obhajoby.

17. 5. 2011

PhDr. Jaroslav Šturma